

Elämäni Rouvasväen yhdistysten keskellä

■ **Psykiatri Ilkka Taipale on kasvanut kemistiperheessä. Hänen elämänsä ovat pienestä pitäen kuuluneet myös erilaiset rouvaseurat.**

Ilkka Taipale

Elämä 1950-luvun kemistiperheessä oli vilkasta. Me neljä poikaa saimme jatkuvasti kuulla komiteoiden, neuvottelukuntien, johtokuntien ja jaostojen kokouksista.

Isäni **Väinö Taipale** istui Suomalaisen Kemistien Seuran hallituksessa ja toimi sen puheenjohtajana 1957–1958. Päätoimenaan isä työskenteli sosiaaliministeriön alkoholiosastolla ylitarastajana, merkittävänä tehtävänä taistella puistokemistejä vastaan denaturoimalla teolliset alkoholit. Puistokemistit olivat yleensä niskan päällä.

Vapaa-aikana hän kävi yhtä toivotonta taistelua myyriä vastaan sadan omenapuun tarhassaan. Syaanivedyn ja muut myrkyt isä oppi tuntemaan viimeistään sota-aikana, kun hän toimi Rukajärven ja Karhumäen kenttälaboratorioiden kemistinä.

Itse olin perhoskerääjä, joka tapoin saaliini kipsiin valetulla syankaliumilla. Koulupojat saivat sitä suoraan apteekin hyllyltä.

Rouvat järjestäytyvät

Äitini **Hilkka** o.s. **Arajärvi** oli hammaslääkäri. Aktiivisena toimijana hän olisi päässyt Suomen hammaslääkäriliiton hallitukseen. Äiti kuitenkin kertoi myöhemmin, että sitä isäni ei olisi kestänyt. Se olisi merkinnyt avioeroa.

Miehet eivät silloinkaan kestäneet vahvoja naisia.

Korvikkeeksi kotonamme perustettiin yhdistys nimeltä *Kemistien rouvat ry*. Yhdistyksen perustava kokous pidettiin 65 vuotta sitten, 25. toukokuuta 1954. Perustajina oli 17 rouvaa.

Jo hieman aiemmin, 14. toukokuuta 1954, meillä oli pidetty kymmenen hengen suunnittelukokous, ilmeisesti iloisella tuulella, kun puolet läsnäolijoista oli miehiä.

Aloite yhdistyksen perustamiseen taisi tulla **Saima** ja **Olli Ollilalta**, ellei sitten äidiltäni.

Perheemme vieraskirjoista löytyvät merkinnät yhdistyksen kevätkuuhlistavuosilta 1957 ja 1960 ja cocktailkutsuista vuodelta 1958. Näihin avec-tilaisuuksiin osallistui parhaimmillaan 60 henkeä.

Kemistien rouvien yhdistys toimi aina vuoteen 1993 asti. Jäseniä siinä oli enimmillään 80. Professori **Lauri Niinistö** on kuvannut yhdistystä Suomalaisen Kemistien Seuran 75-vuotishistoriikissaan.

Muodin paalupaikalla

Pikkuveljeni **Jorman** kanssa jouduimme osallistumaan kemistien rouvien vuotuisiin lastenjuhliin, jotka olivat varainkeräystapahtumia.

Tapahtumilla kerättiin rahaa Suomalaisen Kemistien Seuran perustamaan *Oman kodin rahastoon*, jonka tarkoituksena oli toimitilan hankkiminen seuralle.

Onginnan, limsan ja kakunsyönnin ohella juhlissa esiintyi myös Korventius-niminen joulupukki, joka kertoi iäkseen 789 vuotta. Hän kävi perheessämme 1930-luvulta 1960-luvulle.

Kemian tapahtumiin äiti ei kuitenkaan halunnut mukaan Pimpula-tonttua, jolla oli tapana ottaa liikaa nurkankakuisia.

» » »



Kirjasta Lauri Niinistö: Suomalaisen Kemistien Seura 1919-1994. Gummerus 1994.

Kemistien Rouvat ry lahjoitti vuonna 1959 Suomalaisen Kemistien Seuralle 600 kappaletta Paraisten Kalkkivuori Oy:n osakkeita toimitilojen hankintaa varten. Saima Ollilaa (vas.) ja Hilkka Taipaleta kiittävät seuran 40-vuotisjuhlissa varapuheenjohtaja Jori Larinkari ja puheenjohtaja Heikki Suomalainen. Katedeerilla kunniapuheenjohtaja Niilo J. Toivonen ja sihteeri Keijo Mäkelä.

Kemistien rouvien järjestämissä muotinäytöksissäkin meidän poikien piti istua kiltisti eturivissä. Meidät valjastettiin myös ovelta ovelle -paperinkeräykseen kemistien hyväksi. Yhdistyksen painamia postikorttejakin me lähettelimme.

Itse kävin äitini kanssa myös joidenkin kemistien ahdinkoon joutuneiden perheenjäsenten kodeissa avustustarkoituksissa.

Kerätyillä varoilla ja pankkilainalla Suomalaisten Kemistien Seura osti vuonna 1962 J. K. Paasikiven entisen asunnon Spennertin talosta osoitteesta Erottajankatu 1-3. Talon alakerrassa oli aikoinaan asunut senaattori **Juhani Arajärvi** lapsineen, joukossa äitini.

Vaikutusvaltaisia junttia

Nais- ja erityisesti rouvayhdistyksiin on suhtauduttu menneisyydessä hymähdellen. Niitä on pidetty puuhasteluna, ja ”ompeluseuroja” on vähätelty.

Olkaa kuitenkin varovaisia. Ompeluseuran ruotsinkielinen nimi on *syjunta*.

Varhaisimpia naisyhdistyksiä olivat säätyläisnaisten perustamat hyvänte-

keväisyysjärjestöt eli *Rouvasväen yhdistykset*. Ensimmäinen syntyi Viipuriin vuonna 1835, vuosisadan puolivälissä niitä oli jo joka kaupungissa.

Säätyläisyhdistyksistä on laadittu historiikkeja, sen sijaan kokonaiskat- sausta ammattikuntapohjaisista rouvien yhdistyksistä tai naistoimikunnista ei vielä. Patentti- ja rekisterihallituksesta ei heti löydy niistä luetteloakaan.

Tunnetuimmasta ja aikaansaavim- masta päästä on vuonna 1968 perus- tettu etujärjestö *Ulkoasiainhallinnon rouvat ry*, nykynimeltään *Ulkoasiain- ministeriön puoliso yhdistys ULPU ry*.

Edelleen toimii *Helsingin yliopis- ton professorien rouvat ry* (jonka nimi nykyisin on HY:n professorien puoli- sot ry). Rouva **Vera Linkomiehen** puheenjohtajakaudella yhdistys lahjoitti yliopistolle 860 grammaa painavat kultaiset rehtorinkäädyt. Tämä tapah- tui juuri ennen kuin **Edwin Linkomies** valittiin rehtoriksi vuonna 1956.

Rouvakunnan vanhin

Aikuisenakaan en ole päässyt eroon rouvista. Valtionhallinnon pääjohtajat

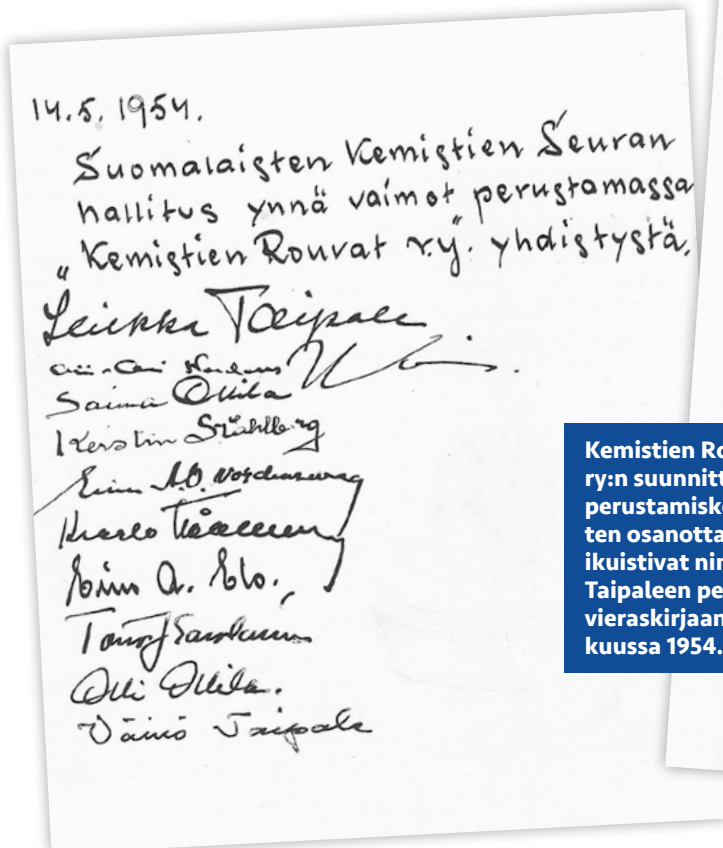
KEMISTIEN ROUVAT RY

- Perustettiin 1954. Jäseniä enim- millään 80.
- Keräsi rahaa mm. lastenjuhilla, myyjäisillä, arpajaisilla ja muoti- näytöksillä.
- Ohjasi tuotot mm. Suomalaisten Kemistien Seuran toimitilojen hankintaan ja opiskelijoiden tukemiseen.
- Lopetti toimintansa 1993 ja lah- joitti loput varansa seuralle, joka jatkaa edelleen opiskelijastipen- dien jakamista.

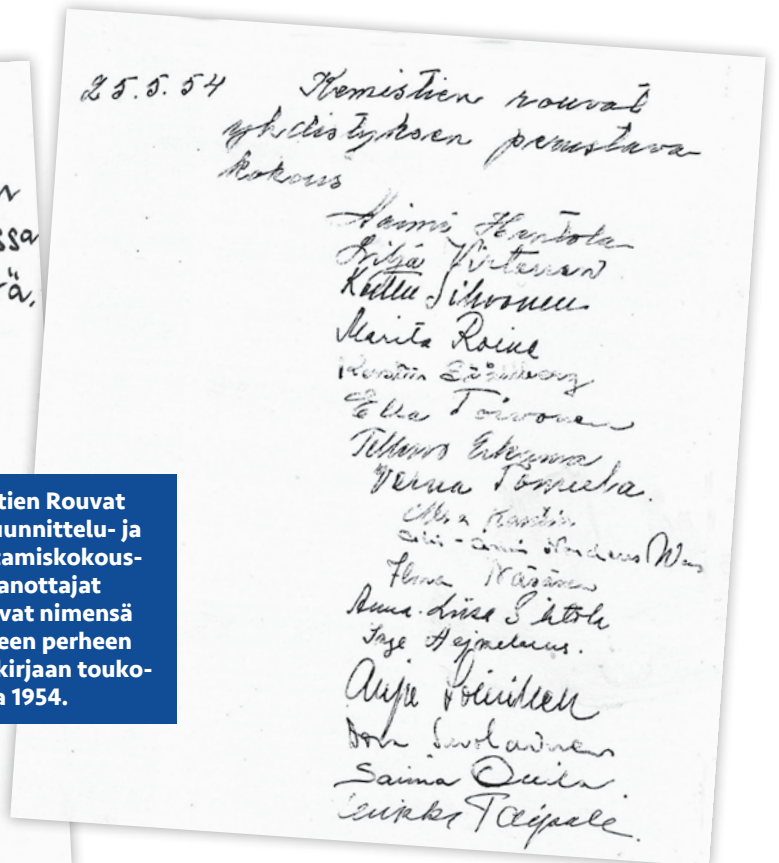
järjestäytyivät vuonna 1955 *Pääjohta- jakunnaksi*, jonka rinnakkaisyhteisönä oli *Pääjohtajakunnan rouvat*.

Jälkimmäiseen liityin ainoana mie- henä sen jälkeen, kun vaimoni **Vappu Taipale** oli nimitetty vuonna 1985 So- siaalihallituksen pääjohtajaksi.

Vapusta tuli sittemmin pääjohtaja- kunnan Vanhin. Tässä vaiheessa olin



Kemistien Rouvat ry:n suunnittelu- ja perustamiskokosten osanottajat ikuistivat nimensä Taipaleen perheen vieraskirjaan touko- kuussa 1954.





Yhdistys keräsi varoja muun muassa vuotuisilla lastenjuhilla. Juhlien vakiovieras, joulupukki Korventius, kuului erottamattomasti myös Taipaleen perheen jouluun.

puolestani oman joukkoni Vanhin rouva.

Vuonna 1948 perustettiin *Taiteilijoiden rouvat ry* tukemaan taloudelliseen ahdinkoon joutuneita taiteilijoita perheineen. Yhdistyksen nimi muutettiin pian *Saskiat ry*:ksi **Rembrandtin** puolison mukaan.

Yhdistys on deponoinut ja lahjoittanut sadoittain taideteoksia, etenkin HUS:n ja Helsingin kaupungin sairaaloihin. Kun olen vuodesta 2013 ollut HUS:n taidetoimikunnan puheenjohtaja, jouduin vastaanottamaan rouvien 70-vuotisjuhlissa Saskia-mitalin.

Pää kainalossa

Kemistien rouvien yhdistyksen perustaminen ei kuitenkaan suojellut lapsuudenperhettämme. Vanhempamme erosivat vuonna 1963. Vahvatahtoinen äitini otti sukunimekseen **Arataival** ja patentoi sen.

Isämme 100-vuotismuistopäivänä 8. lokakuuta 2004 me pojat marssimme isän pää kainalossa Suomalaisten Kemistien Seuran toimistoon.

Latvialaisen kuvanveistäjän **Oskars Mikansin** tekemä pronssinen pää on edelleen Seuran kaapin päällä.

Oskars Mikans oli jo aiemmin tehnyt täysmittaisen patsaan Helsingin asun-

nottomien kuninkaasta, entisestä kolonajupoista ja puistokemististä **Arska Parkkilasta**.

Patsas sijaitsee Lapinlahden puistikossa. Sen jalustassa lukee: *Ihminen nousee roskalaatikosta*. Niistähän Ars-

ka oli kohtalotovereitaan hakenut öisin taskulampun valossa kotiinsa. □

Kirjoittaja on entinen Kellokosken sairaalan vastaava ylilääkäri ja sosiaalilääketieteen dosentti.
ilkka@ilkkataipale.fi



Rouvat Aino Kannisto (vas.) ja Aino Voitila onnittelevat 60-vuotiasta seuraa vuonna 1979. Tervehdyksen vastaanottavat seuran sihteeri Marjatta Kivimäki, puheenjohtaja Osmo Mäkitie ja varapuheenjohtaja Erkki Hakoila.